

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการศึกษา สมรรถภาพการสอนของครูบรรพชิตวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมืองเชียงใหม่ ผลการวิเคราะห์ได้นำเสนอเป็นลำดับดังต่อไปนี้

1. สมรรถภาพด้านการเตรียมการสอน
2. สมรรถภาพด้านการดำเนินการสอน
3. สมรรถภาพด้านการใช้สื่อการสอน
4. สมรรถภาพด้านการวัดและประเมินผล

สมรรถภาพด้านการเตรียมการสอน

จากการสัมภาษณ์ครูบรรพชิตเกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในด้านการเตรียมการสอน สรุปได้ดังนี้

1. การวางแผนการสอนของครูบรรพชิตนั้น ได้กำหนดจำนวนคาบจากเนื้อหาที่จะสอน และจะศึกษาเนื้อหาจากบทเรียน เพื่อกำหนดทิศทางการสอน มีการเตรียมการสอนทุกครั้งโดยการเขียนแผนการสอน

2. การกำหนดจุดประสงค์ของการสอน พบว่า ครูบรรพชิตกำหนดจุดประสงค์ได้สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนและตรงกับหลักสูตร โดยมีการกำหนดจุดประสงค์ของการสอนจากเนื้อหาของบทเรียนในหนังสือเรียน และคู่มือครู ซึ่งในการกำหนดจุดประสงค์การสอนนั้นสามารถกำหนดได้ชัดเจนทั้งจุดประสงค์นำทางและปลายทาง

3. การกำหนดความคิดรวบยอดของเรื่องที่สอน พบว่า ครูบรรพชิตใช้ความคิดรวบยอดจากหนังสือเรียนมาเป็นแนวทางในการสอน ซึ่งดำเนินการได้สอดคล้องกับความคิดรวบยอดที่ได้กำหนดไว้ร้อยละ 80

4. การกำหนดหลักการของเรื่องที่สอน พบว่า ครูบรรพชิตศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาจากหนังสือเรียน แล้วกำหนดหลักการของเรื่องที่สอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และเนื้อหา บางครั้งก็อาศัยหลักการที่มีอยู่แล้วในหนังสือเรียนมาเป็นแนวทาง

5. การกำหนดเนื้อหาที่ทำการสอน พบว่า ครูบรรพชิตมีการศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่จะสอนก่อนทุกครั้ง แล้วจัดเนื้อหาโดยเรียงตามลำดับจากง่ายไปหายาก และจัดตาม

ความเหมาะสมกับเวลาที่สอน รวมถึงลักษณะของผู้เรียน นอกจากนั้นเนื้อเรื่องที่กำหนด มีความสัมพันธ์กับสื่อการสอน

6. การกำหนดสื่อการสอน พบว่า ครูบรรพชิตมีการเลือกสื่อการสอน โดยพิจารณาจากความเหมาะสมของสื่อการสอนกับแต่ละเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละเรื่อง และสื่อที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นของเดิมที่มีอยู่แล้ว สื่อใหม่ ๆ ไม่ค่อยมี เพราะการสอนวิชาพระพุทธศาสนานั้น เป็นสื่อที่ค่อนข้างหายากและไม่มีงบประมาณในการผลิตสื่อเพิ่มเติม ประกอบกับครูบรรพชิตถนัดในเรื่องของการบรรยายหรืออธิบายมากกว่า จึงใช้สื่อประกอบการสอนน้อย

7. การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล พบว่า ครูบรรพชิตมีการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลหลายรูปแบบ โดยขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่สอนว่าเป็นอย่างไร เช่น ใช้การสังเกตความสนใจ การตอบคำถาม การทำแบบฝึกหัด การทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียน บางครั้งครูบรรพชิตจะกำหนดแบบทดสอบขึ้นมาใช้ และมีบ้างที่นำแบบทดสอบในหนังสือเรียน คู่มือครู มาประกอบ มีการวางแผนการประเมินตามลักษณะรายวิชา เช่น กำหนด 60 : 40 หรือเก็บตามจุดประสงค์ และประเมินตามระดับพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย ที่กำหนด นอกจากนั้นยังมีการวัดและประเมินผลตามใบงานที่แจกให้นักเรียนหรือจากงานกลุ่มและงานเดี่ยว

8. การกำหนดเวลาในแต่ละขั้นตอนของการสอน พบว่า ครูบรรพชิตมีการกำหนดเวลาในแต่ละขั้นตอนโดยขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่สอนในแต่ละคาบ และยังได้กำหนดเวลาในแต่ละขั้นตอนการสอนตามหลักการสอนดังนี้ คือ การเตรียมความพร้อมและสร้างความสนใจของนักเรียนใช้เวลาประมาณ 5 นาที, การดำเนินการสอนใช้เวลาประมาณ 25 นาที, การสรุปบทเรียนใช้เวลาประมาณ 15 นาที, และมีการทดสอบหลังเรียนใช้เวลาประมาณ 5 นาที

สมรรถภาพด้านการดำเนินการสอน

1. การนำเข้าสู่บทเรียน

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ครูบรรพชิตเกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนในด้านการนำเข้าสู่บทเรียน ผลการสังเกตปรากฏดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนของครูบรรพชิต
วิชาพระพุทธศาสนา ในด้านการนำเข้าสู่บทเรียน

การนำเข้าสู่บทเรียน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. การเตรียมความพร้อมของนักเรียน	2.70	0.52
2. การกระตุ้นและสร้างความสนใจของนักเรียน	2.50	0.71

จากตารางที่ 1 พบว่า การนำเข้าสู่บทเรียนของครูบรรพชิตที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถปฏิบัติได้ในระดับดีคือ มีการเตรียมความพร้อมของนักเรียนและกระตุ้นสร้างความสนใจของนักเรียน โดยส่วนใหญ่ใช้ภาษาหรือถ้อยคำสร้างความสนใจ แสดงท่าทาง และการสนทนาซักถาม รองลงมาคือ การทนายปัญหา เล่านิทาน เล่นเกม และรูปภาพ นอกจากนี้มีการใช้ของจริง แผนภูมิ แผนโป่งใส การอภิปรายและสาธิต

ส่วนผลการสัมภาษณ์พบว่า การนำเข้าสู่บทเรียนในบางเนื้อหานั้น จะใช้วิธีแนะนำให้นักเรียนเห็นหรือเข้าใจได้ยาก เช่น เรื่องของการบรรพชากรรม ดังนั้นวิธีโยงให้นักเรียนเข้าสู่บทเรียนจึงไม่ชัด และในบางเรื่องขึ้นอยู่กับความพร้อมของนักเรียน ที่เป็นปัญหาคือ บางครั้งนักเรียนต้องเดินเรียนทำให้เข้าชั้นเรียนช้า และเวลาส่งเลยไปมากจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการตามสถานการณ์นั้น ๆ ดังนั้นวิธีการจึงไม่เป็นไปตามแผนการสอนที่ได้วางไว้

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ครูบรรพชิตเกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการสังเกตปรากฏดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนของครูบรรพชิต
วิชาพระพุทธศาสนา ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1.บอกวัตถุประสงค์ของเรื่องที่สอนก่อนสอน	2.70	0.52
2.ทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปแล้วหรือให้ความรู้พื้นฐานก่อนสอนเนื้อหาต่อไป	2.10	0.78
3.ยกตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนในเนื้อหาวิชาที่เรียน	1.95	0.78
4. แนะนำแหล่งความรู้แก่นักเรียนเพื่อการศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง	1.98	0.77
5. ให้ความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากเนื้อหาในหนังสือเรียน	2.23	0.80
6. ให้ความสนใจช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงในห้องเรียน	2.50	0.72
7. เปิดโอกาสให้อภิปรายและยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน	2.55	0.55
8. เปิดโอกาสให้คิดและกระตุ้นนักเรียนให้คิดเชิงสร้างสรรค์	2.35	0.70
9. ส่งเสริมนักเรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์วิจารณ์	2.35	0.66
10. ใช้เทคนิคการตั้งคำถามหลาย ๆ แบบ	2.15	0.66
11. มอบงานให้นักเรียนค้นคว้าและเขียนรายงานเป็นกลุ่ม	2.60	0.63

จากตารางที่ 2 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูบรรพชิตที่สอนวิชา พระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถปฏิบัติได้ในระดับดีคือ บอกวัตถุประสงค์ของเรื่องที่สอนก่อนสอน มอบงานให้นักเรียนค้นคว้าและเขียนรายงานเป็นกลุ่ม เปิดโอกาสให้อภิปรายและยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ให้ความสนใจและช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงในห้องเรียน ส่วนที่สามารถปฏิบัติได้ในระดับปานกลางคือ ส่งเสริมนักเรียนให้รู้จักคิด วิเคราะห์วิจารณ์ เปิดโอกาสให้คิดและกระตุ้นนักเรียนให้คิดเชิงสร้างสรรค์ ให้ความรู้เพิ่มเติม นอกเหนือจากเนื้อหาในหนังสือเรียน ใช้เทคนิคการตั้งคำถามหลาย ๆ แบบ ทบทวนเนื้อหาที่เรียนผ่านไปแล้วหรือให้ความรู้พื้นฐานก่อนสอนเนื้อหาต่อไป แนะนำแหล่งความรู้แก่นักเรียน เพื่อการศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง และยกตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน ในเนื้อหาวิชาที่เรียน

ส่วนผลการสัมภาษณ์ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บางครั้งไม่ตรงกับ แผนการสอนที่กำหนดไว้ หรือมีบางเรื่องเท่านั้นที่เป็นไปตามแผนการสอน และคาบเรียนที่ นักเรียนให้ความสนใจมากที่สุดคือ คาบ 2 คาบ 3 ถ้าเป็นคาบสุดท้ายแล้วนักเรียนไม่ให้ความสนใจเลย เนื้อหาบางเรื่องที่นักเรียนไม่สนใจ เช่น การอ่านภาษาบาลี และการปฏิบัติตน ต่อพระสงฆ์ เป็นต้น นอกจากนั้นกิจกรรมการเรียนการสอน ที่นักเรียนให้ความสนใจคือ การเล่นเกม เล่นิทาน ดังนั้นการจัดกิจกรรมจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามเนื้อหาวิชาที่เรียน และความพร้อมของนักเรียน

ในด้านวิธีการสอน มีการเลือกใช้เทคนิควิธีการสอนแบบต่าง ๆ โดยพิจารณาถึงข้อดีและ ข้อจำกัดของวิธีการสอนเหล่านั้น แล้วเลือกวิธีที่เห็นว่าสามารถทำให้เด็กเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและเจตคติที่ดีได้มากที่สุด แต่วิธีการสอนที่ใช้มากที่สุดคือ การบรรยาย สาเหตุที่ใช้ การบรรยายเนื่องจากการใช้วิธีการทำงานกลุ่มของนักเรียนไม่ค่อยได้ผลเท่าที่ควร และขาดการให้ ความร่วมมือกับกลุ่ม ดังนั้นจึงให้นักเรียนทำกิจกรรมอื่นแทน เช่น ให้เป็นตัวแทนของกลุ่มใน การรายงาน นอกจากนี้ครูบรรพชิตบางท่านไม่ค่อยมีความสามารถในการคิดหาวิธีการสอน แบบอื่น ๆ มาใช้ และยังไม่มีการประเมินในการสอนวิชาพระพุทธศาสนา

ในด้านความรู้และความแม่นยำในเนื้อหา มีความรู้และความแม่นยำในเนื้อหา เพราะ ครูบรรพชิตที่ไปสอนวิชาพระพุทธศาสนา มีภูมิธรรมด้านพระพุทธศาสนาโดยตรง จึงไม่มีปัญหาด้านเนื้อหา

ในการใช้คำถาม มีการใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดและวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหานั้น แต่ก็ทำไม่ทั้งหมดเพราะการที่จะป้อนคำถามอะไรต้องคำนึงถึง

ตัวนักเรียนเป็นหลักว่ามีความเข้าใจในเรื่องที่ถามมากน้อยเพียงใด ถ้านักเรียนไม่เข้าใจจำเป็นต้องเปลี่ยนคำถามใหม่ และเป็นคำถามที่เริ่มจากง่ายไปหายากหรือเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ถามเมื่อไม่เข้าใจและคอยรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน โดยครูเป็นผู้บอกว่าถูกต้องหรือไม่

ในด้านการใช้แรงเสริม ส่วนใหญ่จะใช้คำชมเชยยกย่องนักเรียนให้เป็นตัวอย่างแก่เพื่อน ถ้ามีการตอบถูกก็จะให้คำชม แต่ถ้าตอบไม่ถูกก็เป็นกำลังใจให้นักเรียนมีความพยายามที่จะตอบอีกและมีการอธิบายเพิ่มเติม หรือถ้าการตอบคำถามถูกต้อง ก็จะทำให้วัตถุมงคล ขนม ลูกอม หรืออุปกรณ์การเรียน เช่นสมุด ปากกา ดินสอ เพื่อเสริมแรงเป็นต้น

ในด้านการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีการแก้ปัญหาได้ดี เช่น เมื่อเขียนแผนไว้แต่ไม่เป็นไปตามแผนก็มีการปรับเปลี่ยนตามโอกาส หรือเมื่อถึงวันสำคัญ หรือมีเหตุการณ์อะไรทันด่วนเป็นเรื่องที่นักเรียน และคนทั่วไปให้ความสนใจก็นำเรื่องนั้นมาเป็นเรื่องในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือมีการแทรกมุขตลกและเล่าประสบการณ์เดิมของผู้สอนมาเล่าสู่กันฟัง

3.การสรุปบทเรียน

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ครูบรรพชิตเกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนในด้านการสรุปบทเรียน ผลการสังเกตปรากฏดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนของครูบรรพชิต
วิชาพระพุทธศาสนา ในด้านการสรุปบทเรียน

การสรุปบทเรียน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. มีการสรุปบทเรียนเมื่อสิ้นสุดการสอนทุกครั้ง	2.40	0.78
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนสรุปเนื้อหาบทเรียนร่วมกัน	2.38	0.84

จากตารางที่ 3 พบว่า การสรุปบทเรียนของครูบรรพชิตที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถปฏิบัติได้ในระดับปานกลางคือ มีการสรุปบทเรียนเมื่อสิ้นสุดการสอนทุกครั้ง และเปิดโอกาสให้นักเรียนสรุปเนื้อหาบทเรียนร่วมกัน

ส่วนผลการสัมภาษณ์ พบว่า มีการสรุปบทเรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนทุกครั้ง และเปิดโอกาสให้นักเรียนสรุปเนื้อหาบทเรียนร่วมกัน หรือสรุปบทเรียนโดยการมอบงานและให้ทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนส่งหลังจากหมดคาบเรียนนั้น ๆ บางครั้งไม่มีการสรุปเนื่องจากเวลาจำกัด

นักเรียนต้องไปเรียนวิชาอื่น สรุปแล้วส่วนใหญ่การสรุปใช้วิธีซักถามนักเรียนในเรื่องที่เรียนไป เพื่อตรวจสอบว่ามีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด

สมรรถภาพการสอนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ครูบรรพชาเกี่ยวกับสมรรถภาพการสอน ในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ผลการสังเกตปรากฏดังนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนของครูบรรพชา วิชาพระพุทธศาสนา ในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

การดำเนินการสอน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. ใช้สื่ออุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและ กิจกรรมการเรียนการสอน	2.10	0.78
2. ความสามารถในการใช้อุปกรณ์การสอน	1.87	0.69
3. นำวัสดุที่มีอยู่มาดัดแปลงและปรับปรุงเป็นสื่อการสอน	2.08	0.76
4. นำแหล่งวิทยาการและอุปกรณ์การสอนมาใช้อย่าง เหมาะสม	1.85	0.74
5. จัดสื่อการเรียนการสอนเหมาะสมกับชั้นเรียนและ วัยนักเรียน	2.08	0.69
6. จัดสื่อการเรียนการสอนเหมาะสมกับเวลาเรียน	2.00	0.72
7. ใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างคุ้มค่า	1.98	0.73
8. สื่อที่ใช้มีลักษณะน่าสนใจและสร้างความสนใจของ นักเรียน	2.13	0.76
9. ใช้สื่อในการเรียนการสอนหลายชนิดในแต่ละขั้นตอน ของการสอน	1.83	0.81
10. ความสามารถในการใช้สื่อ	2.55	0.55

จากตารางที่ 4 พบว่า การใช้สื่อการเรียนการสอนของครูบรรพชิตที่สอนวิชา พระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถปฏิบัติได้ในระดับดีคือ ความสามารถในการใช้สื่อการสอนโดยส่วนใหญ่ใช้แบบเรียน กระดานดำและรูปภาพ รองลงมาคือ แถบประโยค บัตรคำ เทปวีดิทัศน์และแผ่นใส นอกจากนี้มีการใช้แผนผัง ของจริง เทปธรรมะและสไลด์ ส่วนที่สามารถปฏิบัติได้ในระดับปานกลางคือ สื่อการสอนที่ใช้มีลักษณะน่าสนใจและสร้างความสนใจ ของนักเรียน มีการใช้สื่ออุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน นำวัสดุที่มีอยู่มาดัดแปลงและปรับปรุงเป็นสื่อการสอน จัดสื่อการเรียนการสอนเหมาะสมกับ ชั้นเรียน วัยของนักเรียนและเวลาเรียน ใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างคุ้มค่า มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์การสอน นำแหล่งวิทยาการและอุปกรณ์การสอนมาใช้อย่างเหมาะสม ใช้สื่อการเรียนการสอนหลายชนิดในแต่ละขั้นตอนของการสอน

ส่วนผลการสัมภาษณ์พบว่า ความสามารถในการใช้สื่อการสอนของครูบรรพชิตมีอยู่ในระดับปานกลาง สื่อบางอย่างไม่ได้ทำด้วยตนเองจึงไม่เข้าใจวิธีใช้ดีพอ แต่ถ้าเป็นสื่อที่ผลิตเองก็จะเข้าใจและใช้สื่อนั้นได้เป็นอย่างดี สื่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนน้อยมาก เพราะครูที่เข้าใจในเนื้อหาพระพุทธศาสนาเท่านั้น จะสามารถผลิตสื่อการสอนได้

สมรรถภาพด้านการวัดและประเมินผล

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ครูบรรพชิตเกี่ยวกับสมรรถภาพการสอน ในด้านการวัดและประเมินผล ผลการสังเกตปรากฏดังนี้

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนของครูบรรพชิต วิชาพระพุทธศาสนา ในด้านการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผล	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. บอกเกณฑ์การประเมินล่วงหน้า	2.45	0.75
2. ทดสอบความรู้พื้นฐานนักเรียนก่อนสอน	2.10	0.67
3. ทดสอบความรู้นักเรียนระหว่างสอน	2.08	0.73
4. ทดสอบความรู้นักเรียนหลังจากการเรียนการสอนจบลง	2.35	0.83
5. ทดสอบนักเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ	2.45	0.68
6. ทดสอบนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง	2.60	0.59

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การวัดและประเมินผล	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
7. ทดสอบนักเรียนโดยใช้แบบวัดตามจุดประสงค์		
การเรียนรู้	2.52	0.68
8. ชักถามนักเรียนเพื่อให้เข้าใจในเรื่องที่เรียนไป	2.08	0.80
9. เลือกเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนได้		
อย่างสอดคล้องกับจุดประสงค์	2.63	0.59
10. วัดครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดที่สอนภายในเวลา		
ที่กำหนด	2.40	0.71
11. ประเมินผลด้านพุทธิพิสัย	2.60	0.63
12. ประเมินผลด้านจิตพิสัย	2.52	0.60
13. ประเมินผลด้านทักษะพิสัย	2.48	0.60
14. ประเมินผลการเรียนโดยใช้แบบฝึกหัด	2.25	0.67
15. ให้นักเรียนประเมินผลการเรียนโดยใช้แฟ้มสะสมงาน	2.28	0.82
16. ประเมินผลด้านการจัดการ	1.83	0.64

จากตารางที่ 5 พบว่า การวัดและประเมินผลของครูบรรพชิตที่สอนวิชา พระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถปฏิบัติได้ในระดับดีคือ มีการทดสอบ นักเรียนโดยใช้แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง เลือกเครื่องมือวัดผลและประเมินผลผลการเรียนได้ อย่างสอดคล้องกับจุดประสงค์ และประเมินผลด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ทดสอบนักเรียน โดยใช้แบบวัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ส่วนการวัดและประเมินผลที่สามารถปฏิบัติได้ ในระดับปานกลางคือ การประเมินผลด้านทักษะพิสัย บอกลักษณะการประเมินผลล่วงหน้า ทดสอบนักเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีทดสอบความรู้นักเรียนหลังจากการเรียนการสอน จบลง วัดครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดที่สอนภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นักเรียนประเมินผล การเรียนโดยใช้แฟ้มสะสมงาน ประเมินผลการเรียนโดยใช้แบบฝึกหัด ทดสอบความรู้พื้นฐาน นักเรียนก่อนสอน ชักถามนักเรียนเพื่อให้เข้าใจในเรื่องที่เรียนไป และการวัดและประเมินผลที่ สามารถปฏิบัติได้ในระดับพอใช้คือ การประเมินผลด้านการจัดการ

ส่วนผลการสัมภาษณ์พบว่า มีการวัดและประเมินผลจากผลงานกลุ่มหรืองานเดี่ยวที่มอบหมายให้ และใช้การทดสอบซึ่งส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเองมีทั้งระหว่างภาคปลายภาคจะใช้แบบปรนัยเป็นหลัก การวัดและประเมินผลจะวัดทั้ง 3 ด้านคือ พุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย นอกจากนั้นการวัดและประเมินผลของครูบรรพชิตบางโรงเรียนจะเพิ่มสะสมงานและแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน